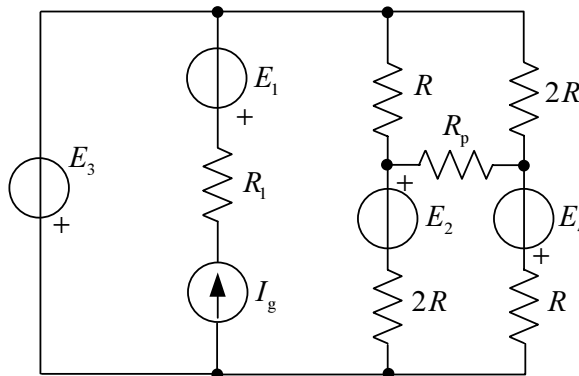

I област

1. У колу сталне струје са слике 1 познато је $R_1 = 2R = 200 \Omega$, $R_p > R_1$, $E_1 = -E_2 = 10 \text{ V}$ и $E_3 = E_4 = 10 \text{ V}$. Израчунати I_g ($I_g \neq 0$) тако да снаге које развијају идеални напонски генератор E_3 и идеални струјни генератор буду једнаке.

- Решење: a) $I_g = -50 \text{ mA}$
 b) $I_g = 25 \text{ mA}$
 c) $I_g = 50 \text{ mA}$
 d) $I_g = 75 \text{ mA}$
 e) ниједан одговор није тачан

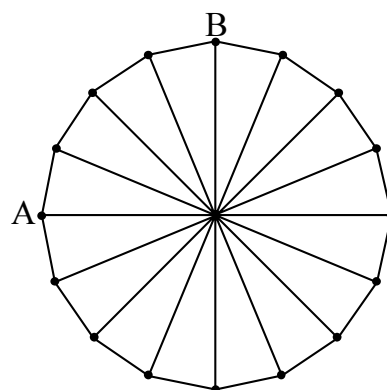

Слика 1.

I област

2. Дата је жичана отпорничка мрежа на слици 2. Одредити еквивалентну отпорност између крајева А и В ако је отпорност жице сваке гране једнака $R = 16 \Omega$.

- Решење: a) $R_{AB} \approx 10 \Omega$
 b) $R_{AB} \approx 14 \Omega$
 c) $R_{AB} \approx 16 \Omega$
 d) $R_{AB} \approx 18 \Omega$
 e) ниједан одговор није тачан

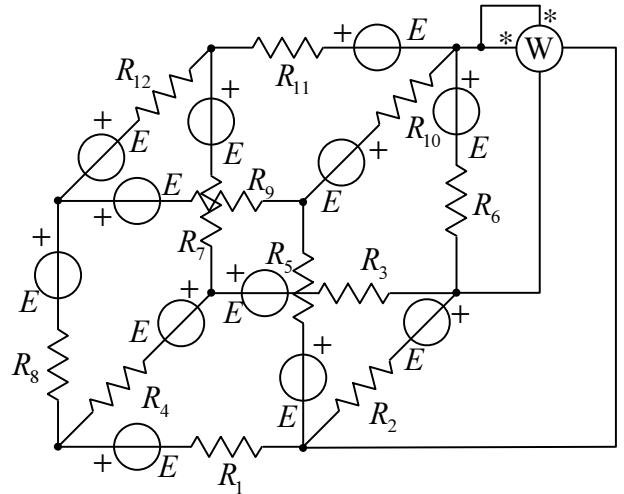

Слика 2.

II област

3. У колу сталне струје приказаном на слици 3 познато је $R_k = 8 \Omega$, за $k = 1, 2, \dots, 12$ и $E = 28 \text{ V}$.
Одредити показивање идеалног ватметра P_w прикљученог као на слици.

- Решење: a) $P_w = 98 \text{ W}$
 b) $P_w = 196 \text{ W}$
 c) $P_w = 392 \text{ W}$
 d) $P_w = 0$
 e) ниједан одговор није тачан

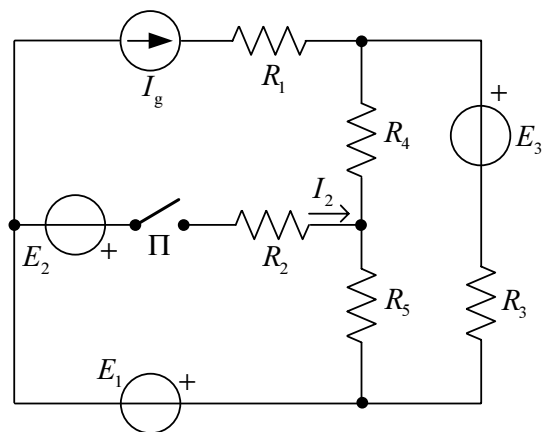

Слика 3.

II област

4. За коло сталне струје приказано на слици 4 познато је $E_1 = 8 \text{ V}$, $E_2 = 40 \text{ V}$, $E_3 = 9 \text{ V}$, $R_1 = 50 \Omega$, $R_2 = 140 \Omega$, $R_3 = 210 \Omega$ и $R_4 = 420 \Omega$. По затварању прекидача Π , у другој грани се успостави струја јачине $I_2 = 100 \text{ mA}$. Одредити прираштај снаге ΔP_{E_1} коју развија идеални генератор електромоторне силе E_1 .

- Решење: a) $\Delta P_{E_1} = -0,8 \text{ W}$
 b) $\Delta P_{E_1} = 0,8 \text{ W}$
 c) $\Delta P_{E_1} = 0,9 \text{ W}$
 d) $\Delta P_{E_1} = 4 \text{ W}$
 e) ниједан одговор није тачан

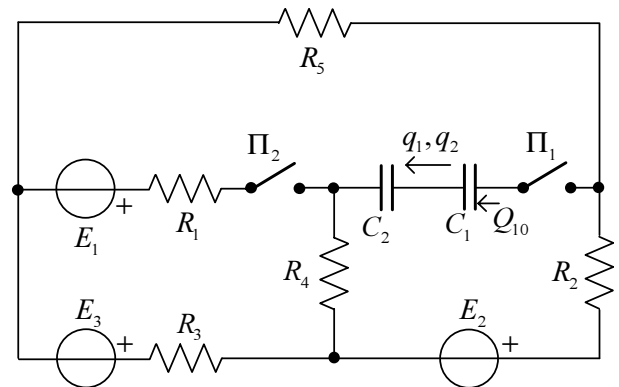

Слика 4.

III област

5. За коло сталне струје са слике 5 познато је $E_1 = 6 \text{ V}$, $E_3 = 5 \text{ V}$, $R_1 = 150 \Omega$, $R_2 = R_3 = 100 \Omega$, $R_4 = 50 \Omega$, $R_5 = 300 \Omega$, $C_1 = 2 \mu\text{F}$ и $C_2 = 2,5 \mu\text{F}$. При отвореним прекидачима Π_1 и Π_2 први кондензатор је оптерећен, а други није. Прво се затвори прекидач Π_1 и успостави проток $q_1 = 6 \mu\text{C}$. Затим се затвори и Π_2 , а нови успостављени проток је $q_2 = -0,5 \mu\text{C}$. Одредити почетну оптерећеност првог кондензатора, Q_{10} , при отвореним прекидачима. Референтни смјер протока приказан је на слици.

- Решење:
- a) $Q_{10} = -6,2 \mu\text{C}$
  - b) $Q_{10} = -4,2 \mu\text{C}$
  - c) $Q_{10} = 6,2 \mu\text{C}$
  - d) $Q_{10} = 8,2 \mu\text{C}$
  - e) ниједан одговор није тачан

Слика 5.

III област

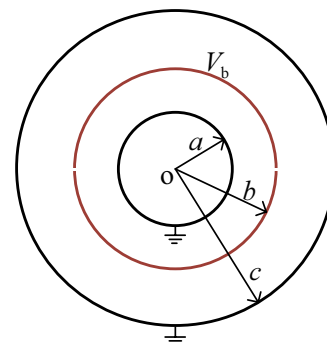
6. Наелектрисање шупље металне лопте је Q , а у центру лопте налази се тачкасто наелектрисање $2Q$. Колико је укупно наелектрисање Q_Σ на спољашњем зиду лопте ако се она уземљи са спољне стране.

- Решење:
- a) $Q_\Sigma = -2Q$
  - b) $Q_\Sigma = 0$
  - c) $Q_\Sigma = Q$
  - d) $Q_\Sigma = 3Q$
  - e) ниједан одговор није тачан

IV област

7. Дате су три веома дугачке, танке, цилиндричне, коаксијалне, металне електроде полупречника a , b и c респективно на слици 7. Прва и трећа електрода су уземљене, а друга електрода је на потенцијалу V_b према земљи. Друга електрода је расечена на два једнака дела паралелно оси електрода. Средина је ваздух. Одредити колико треба да буде полупречник прве електроде a па да се друга електрода не распрсне.

- Решење:
- a) $a = b^2 / c$
  - b) $a = \frac{b^2}{c \ln(c/b)}$
  - c) $a = \frac{b}{\ln(c/b)}$
  - d) $a = \frac{b}{2\pi \ln(c/b)}$
  - e) ниједан одговор није тачан

Слика 7.

IV област

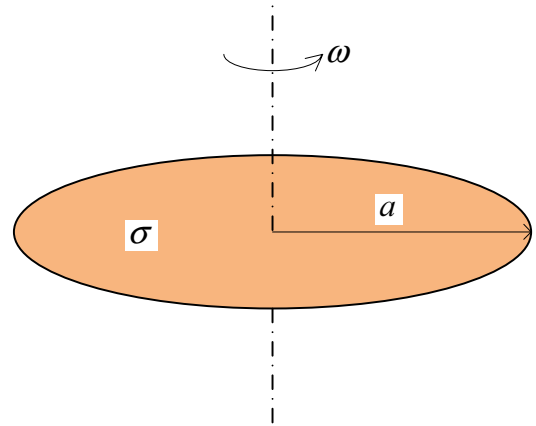
8. У хомогеном електричном пољу $\vec{E} = (4\vec{i}_x - 3\vec{i}_z)$ kV/m Декартовог координатног система налази се дипол, диполног момента константног интензитета $\vec{p} = 6 \cdot 10^{-10} (3\vec{i}_x + 4\vec{i}_y)$ Cm. Под деловањем електричног поља, дипол се постави у природни положај минимума енергије. Одредити рад A који је потребан за закретање овог дипола из природног положаја минимума енергије за 180 степени.

- Решење:
- a) $A = 60 \mu\text{J}$
  - b) $A = 40 \mu\text{J}$
  - c) $A = 30 \mu\text{J}$
  - d) $A = 15 \mu\text{J}$
  - e) ниједан одговор није тачан

V област

9. Веома танак диск полупречника a равномерно је наелектрисан наелектрисањем површинске густине σ ($\sigma > 0$). Диск ротира око осе управне на његову површ сталном угаоном брзином ω као на слици 9. Одредити израз за вектор магнетског момента диска $\vec{m}$.

- Решење:
- a) $\vec{m} = 0$
  - b) $\vec{m} = \frac{\pi\sigma a^4}{4} \vec{\omega}$
  - c) $\vec{m} = \frac{\pi\sigma a^4}{2} \vec{\omega}$
  - d) $\vec{m} = \pi\sigma a^4 \vec{\omega}$
  - e) ниједан одговор није тачан

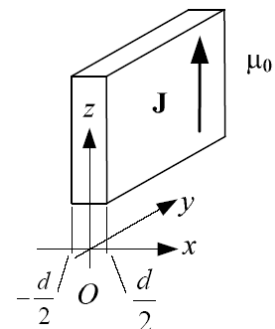

Слика 9.

V област

10. На слици 10 је приказана веома велика плоча дебљине d , по чијој запремини постоји струја густине $\vec{J} = J\vec{i}_z$, исте у целој запремини плоче. Средина свуда је неферомагнетска. Одредити вектор магнетске индукције $\vec{B}$ у плочи. Сматрати да су димензије плоче паралелне осама y и z бесконачно велике.

- Решење:
- a) $\vec{B} = (\mu_0 Jx)\vec{i}_y$
  - b) $\vec{B} = (\mu_0 Jx)\vec{i}_x$
  - c) $\vec{B} = (\mu_0 Jy)\vec{i}_y$
  - d) $\vec{B} = \mu_0 Jx(\vec{i}_x + \vec{i}_y)$
  - e) ниједан одговор није тачан

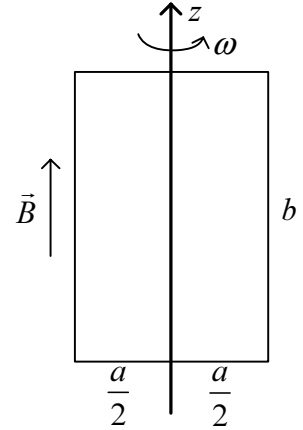

Слика 10.

VI област

11. Проводна жичана контура, дужина страница a и b ($b > a$) и укупне отпорности R , ротира око своје дуже осе симетрије константном угаоном брзином ω у хомогеном временски константном магнетском пољу индукције B , као на слици 11. Одредити израз за ефективну вредност струје I индуковане у контури. Занемарити електромоторну силу самоиндукције.

- Решење:
- a) $I = \frac{\sqrt{2}\omega abB}{2R}$
  - b) $I = \frac{\sqrt{2}\omega abB}{R}$
  - c) $I = \frac{\sqrt{2}\omega abB}{\pi R}$
  - d) $I = 0$
  - e) ниједан одговор није тачан

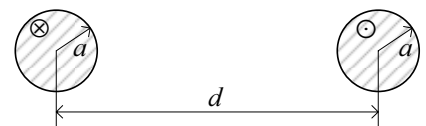

Слика 11.

VI област

12. Двожични бакарни вод полупречника проводника a и растојања између оса проводника d ($d \gg a$), налази се у ваздуху (слика 12). Одредити израз за подужну индуктивност L' двојичног вода, сматрајући да се струја равномерно распоређује по попречном пресеку проводника вода.

- Решење:
- a) $L' = \frac{\mu_0}{\pi} \left(0,25 + \ln\left(\frac{d}{a}\right) \right)$
  - b) $L' = \frac{\mu_0}{\pi} \left(0,125 + \ln\left(\frac{d}{a}\right) \right)$
  - c) $L' = \frac{\mu_0}{\pi} \ln\left(\frac{d}{a}\right)$
  - d) $L' = \frac{\mu_0}{2\pi} \ln\left(\frac{d}{a}\right)$
  - e) ниједан одговор није тачан

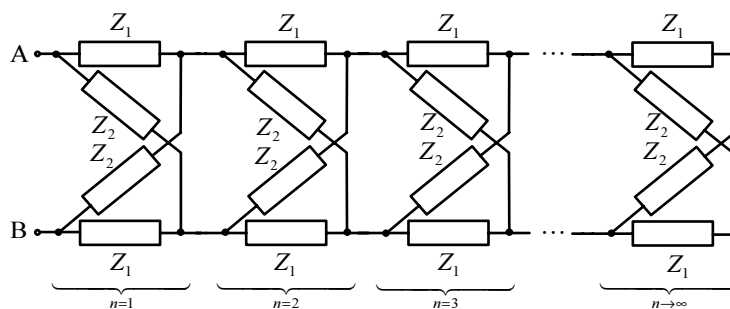

Слика 12.

VII област

13. У колу простопериодичне струје дата је мрежа импеданси приказана на слици 13 чији број ћелија n тежи бесконачно. Одредити карактер еквивалентне импедансе $\underline{Z}_{AB}$ између крајева А и В ако се зна да је $\underline{Z}_1 = j\omega L$ и $\underline{Z}_2 = 1/(j\omega C)$.

- Решење:
- a) $\operatorname{Re} \underline{Z}_{AB} = 0, \operatorname{Im} \underline{Z}_{AB} \neq 0$
  - b) $\operatorname{Re} \underline{Z}_{AB} > 0, \operatorname{Im} \underline{Z}_{AB} > 0$
  - c) $\operatorname{Re} \underline{Z}_{AB} > 0, \operatorname{Im} \underline{Z}_{AB} < 0$
  - d) $\operatorname{Re} \underline{Z}_{AB} > 0, \operatorname{Im} \underline{Z}_{AB} = 0$
  - e) ниједан одговор није тачан

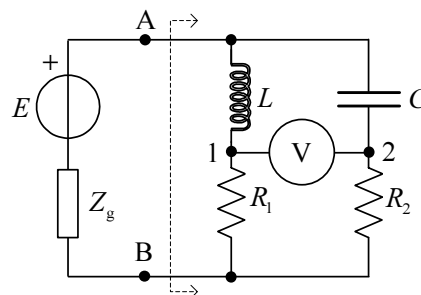

Слика 13.

VII област

14. У колу простопериодичне струје приказаном на слици 14 ефективна вредност електромоторне силе генератора износи $E = 230 \text{ V}$, а унутрашња комплексна импеданса $\underline{Z}_g = 4\Omega$. Фреквенција f генератора може да се мења. Ако је средња снага дела кола десно од тачака А и В максимална на свим фреквенцијама и снаге отпорника R_1 и R_2 једнаке на фреквенцији $f = f_0 > 0$. Одредити показивање идеалног волтметра U_{12} на фреквенцији $f = 2f_0$.

- Решење:
- a) $U_{12} = 230 \text{ V}$
  - b) $U_{12} = 220 \text{ V}$
  - c) $U_{12} = 115 \text{ V}$
  - d) $U_{12} = 100 \text{ V}$
  - e) ниједан одговор није тачан

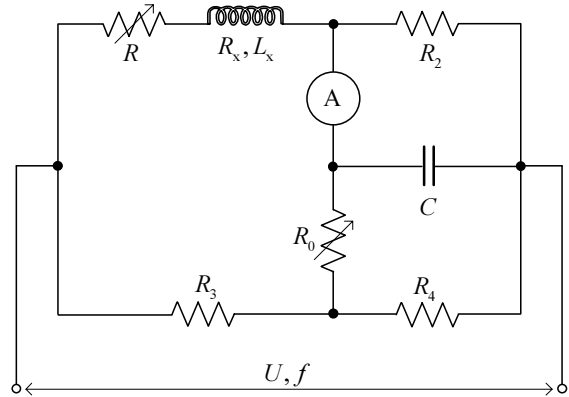

Слика 14.

VIII област

15. На слици 15 је приказана електрична шема кола за мерење индуктивности L_x и отпорности R_x калемова у широком опсегу индуктивности на различитим учестаностима. Подешавањем отпорности R и R_0 , струја амперметра A се довела до нуле ($I_A = 0$). Одредити израз за отпорност R_x калема. Познато је R_0, R, R_2, R_3, R_4 и C .

- Решење:
- a) $R_x = \frac{R_2 R_3}{R_4} - R$
  - b) $R_x = \frac{R R_4}{R_2} - R$
  - c) $R_x = \frac{R R_4}{R_3} - R_0$
  - d) $R_x = \frac{R_2 R_3}{R_4} - R_0$
  - e) ниједан одговор није тачан

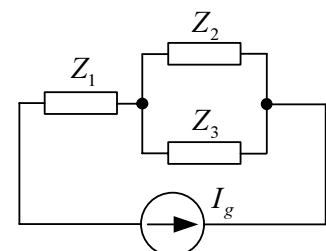

Слика 15.

VIII област

16. Комплексне привидне снаге пријемника импеданси Z_1, Z_2 и Z_3 приказаних на слици 16 су $\underline{S}_1 = \underline{S}_2 = \underline{S}_3 = 3 + j4 \text{ VA}$. Одредити привидну снагу S_{ig} идеалног струјног генератора ако импедансе Z_1 и Z_2 замене места.

- Решење:
- a) $S_{ig} = 30 \text{ VA}$
  - b) $S_{ig} = 24 \text{ VA}$
  - c) $S_{ig} = 20 \text{ VA}$
  - d) $S_{ig} = 15 \text{ VA}$
  - e) ниједан одговор није тачан

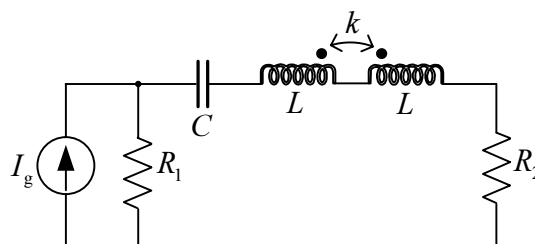
Слика 16.

IX област

17. У колу простопериодичне струје приказаном на слици 17 познато је $R_1 = 300\Omega$, $R_2 = 500\Omega$ и $\omega L = 1/(\omega C) = 1000\Omega$. Израчунати коефицијент спреге $k > 0$ при коме је снага отпорника R_2 максимална.

- Решење: а) $k = 0,3$
б) $k = 0,5$
в) $k = 0,75$
г) $k = 1$
д) ниједан одговор није тачан

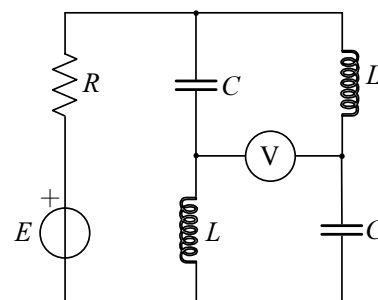

Слика 17.

IX област

18. У колу простопериодичне струје приказаном на слици 18 познато је $\omega L \approx 1/(\omega C) = R$ и $E = 230\text{V}$. Одредити показивање идеалног волтметра U_V .

- Решење: а) $U_V \approx 0$
б) $U_V \approx 115\text{V}$
в) $U_V \approx 130\text{V}$
г) $U_V \approx 230\text{V}$
д) ниједан одговор није тачан

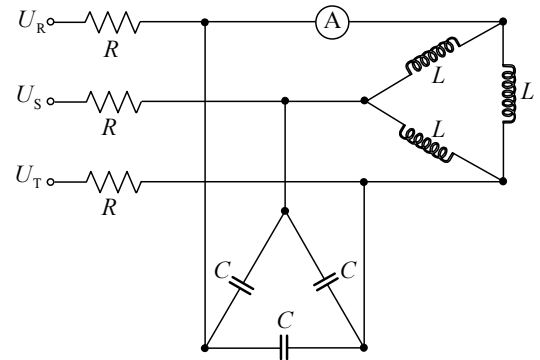

Слика 18.

Х област

19. Трофазни пријемник приказан на слици 19 прикључен је на трофазну мрежу симетричних фазних напона ефективних вредности $U = 230 \text{ V}$. Познато је $\omega L = 1/(\omega C) = 46 \Omega$ и $R > 0$. Одредити показивање идеалног амперметра I_A .

- Решење:
- a) $I_A = 0$
  - b) $I_A = 5 \text{ A}$
  - c) $I_A = 5\sqrt{3} \text{ A}$
  - d) $I_A = 15 \text{ A}$
  - e) ниједан одговор није тачан

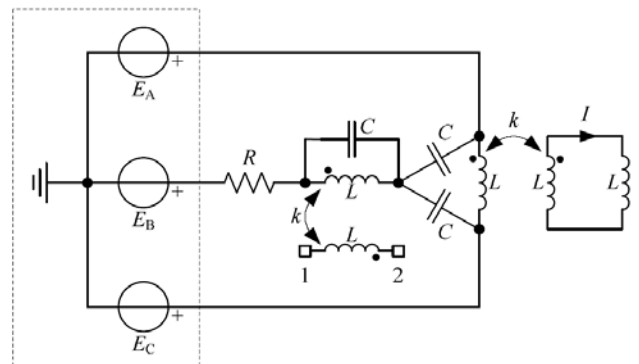

Слика 19.

Х област

20. Несиметричан трофазни пријемник приказан на слици 20 прикључен је на трофазну мрежу симетричних генератора познате ефективне вредности електромоторних сила $E_1 = E_2 = E_3 = E$. Електромоторне силе образују директан симетричан трофазни систем. Позната је отпорност R , капацитивност C , индуктивност L , коефицијент спреге k и угаона учестаност $\omega = 1/\sqrt{LC}$. Одредити израз за ефективну вредност напона U_{12} .

- Решење:
- a) $U_{12} = \frac{k}{2} E$
  - b) $U_{12} = kE$
  - c) $U_{12} = \frac{3k}{2} E$
  - d) $U_{12} = \frac{3\sqrt{3}k}{2} E$
  - e) ниједан одговор није тачан

Слика 20.